

„Přestaň fantazírovat a makej!“ šťouchl do mě loktem kolega a potutelně se zakřenil, mezitím co měnil prázdnou cívku za novou.

„Slyšeli jste o tý nový zakázce?“ ozvalo se za mnou. Přes hukot strojů bylo dalším slovům jen těžko rozumět, ale pochopil jsem z toho, že následující várku látek budeme posílat až někam do Ameriky. Z takové nepředstavitelné dálky se člověku zatočí hlava. Přes Atlantik jezdí dokonce pravidelné zaoceánské linky, ale na to já nikdy nedosáhnou. Mně by stačilo i něco blíž. Třeba taková Paříž nebo Londýn, kde byly oněhdy světové výstavy...

Zrovna ta Británie by mě lákala ze zvědavosti už kvůli tomu, že se Brnu čím dál častěji přezdívá moravský Manchester; to je město v Anglii, světové centrum textilního průmyslu. Chtěl bych zjistit, jak to tam za mořem vypadá. Jestli i jejich textilní továrny jsou takové kolosy s vysokými komíny a spoustou mohutných strojů uvnitř jako u nás. Jemné sukno, vlna, flanel... to tu zvládneme v takové kvalitě, že se tkaniny z Brna prodávají na trzích v celé monarchii a vyváží se dokonce až do orientu. Je to už nějakých třicet let, co začal sem do města jezdit vlak, a díky tomu se celé tohle odvětví neskutečně posunulo. Všude, kam se podíváš, komín, tovární hala a rachot strojů. Největší je asi Offermannova fabrika⁴ hned za nádražím. Obří uzavřený dvůr

⁴ **Vlnářská továrna J. H. Offermanna**, zaměřená na výrobu vojenského sukna a vlněného zboží, stála v místě dnes již zbouraného OD Tesco, kde nyní vzniká komplex Dornych (2026). Je jedním ze zastavení **Stezky moravského Manchesteru** (č. 03) v rámci projektu Meeting Brno 2017.

a kolem něj budovy s vysokými komíny, co chrlí tmavý kouř od rána do večera. Když jdete podél ní po ulici, máte dojem, že je to nekonečné. Součástí téhle manufaktury jsou i přadlácké dílny, valcha nebo barvírna, zkrátka kolos.

Další monstrózní podnik je na Cejlu⁵, kde podniká pan Schoeller, který zaměstnává stejně jako jiní brněnští textilníci stovky lidí. Líbí se mi, že se snaží uplatňovat moderní technologie a nové stroje. Tenhle klan má jméno známé po celé Evropě, kde různí členové široké rodiny žijí, protože se u nich čuch na podnikání evidentně dědí.

Těch továren je tu zkrátka spousta a většina majitelů jsou Židi nebo Němci, anebo rovnou židovští Němci.

Do přemítání na mě přes tkalcovský stav houkl kluk o něco málo mladší než já: „Potkal jsem toho nového továrníka, co se sem letos přistěhoval.“

„Jakého myslíš?“

„Neslyšel jsi o nich? Nějací Stiassni...“ Jen jsem zakroutil hlavou, a tak pokračoval: „Vykládá se, že se sem přesunuli kvůli aféře, co měli v předchozím bydlišti – prý některý ze Stiassných zbil jejich křesťanskou služku poté, co se spolu pohádali. Pochopitelně to způsobilo skandál, tak se zdekovali pryč a teď jsou tady. A pak se diví, že se na Židy lidi dívají skrz prsty!“ ušklíbl se.

„Chm,“ uchechl jsem se, „kdyby někdo praštil nějakou dělnici u nás v továrně, tak to nikdo řešit nebude.“

„To máš pravdu. A pak se dohaduj o tom, co je to spravedlnost,“ dodal a já jsem si vzpomněl na mámu a polkl hořký knedlík v krku.

⁵ **Schoellerova továrna** – obří továrenský komplex se nacházel ve vnitrobloku na ulici Cejl 50 a 52. Je jedním ze zastavení **Stezky moravského Manchesteru** (č. 07) v rámci projektu Meeting Brno 2017.